

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců Mgr. Jiřího Lifky a Mgr. Kamila Tojnera v právní věci

žalobkyně: **Callundra Consultants Limited**

sídlem Spyrou Kyprianou 32, 2nd floor 1075, Nicosia, Kyperská republika

zastoupena Mgr. Stanislavem Zborníkem, advokátem

sídlem Přerovská 502, Pardubice

proti

žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**

sídlem Masarykova 31, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2014, č. j. 3495/14/5000-14503-710158,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2014, č. j. 3495/14/5000-14503-710158, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč k rukám Mgr. Stanislava Zborníka, advokáta.

Odůvodnění:

Žalobkyně se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu pro hlavní město Prahu (dále jen „správce daně I. stupně“), kterým byl zamítnut návrh žalobkyně na vyloučení pohonných hmot, které dle svého tvrzení vlastnila, z daňové exekuce vedené proti společnosti Johny Krtek s.r.o. (dále jen „dlužník“).

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

Žaloba je opřena o jediné tvrzení, dle něž pohonné hmoty, jejichž vyloučení z exekuce se žalobkyně domáhala, byly v době vydání napadeného rozhodnutí v jejím vlastnictví. To má vyplývat z čl. 7 její smlouvy s dlužníkem ze dne 6. 5. 2013, kde si žalobkyně v souladu s § 444 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen obchodní zákoník) sjednala výhradu vlastnictví, dle níž k přechodu vlastnického práva k přepravovanému zboží na dlužníka mělo dojít až okamžikem ukončení jeho přepravy v režimu podmíněného osvobození od spotřební daně. Žalobkyně odmítla, že by uvedené ujednání mezi ní a dlužníkem představovalo zneužití práva, neboť se jednalo pouze o zajištění pro případ, že žalobkyně bude muset zaplatit spotřební daň jako daňová ručitelka.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a nad jeho rámec zdůraznil, že smlouva mezi žalobkyní a dlužníkem neobsahuje ustanovení o rozhodném právním řádu, což je jejím závažným nedostatkem. I kdyby však bylo možné podle obchodního zákoníku sjednat výhradu vlastnictví, nebyl by naplněn účel tohoto institutu, kterým je ochrana prodávajícího před nezaplacením kupní ceny. V případě pohonných hmot, o něž se jedná v tomto řízení, byla kupní cena zcela zaplacená již před přepravou, a tedy žalobkyně neměla důvod sjednat výhradu vlastnictví. Své tvrzení, že byla ručitelkou za spotřební daň z přepravovaného zboží, žalobkyně nijak neprokázala.

Ze správního spisu soud zjistil následující, pro rozhodnutí ve věci podstatné skutečnosti.

Exekučním příkazem správce daně I. stupně ze dne 16. 5. 2013, č. j. 3030685/13/2008-25201-108868, byla nařízena exekuce prodejem movitých věcí. Žalobkyně požádala o vyloučení pohonných hmot, které jí dle jejího tvrzení patřily, z této daňové exekuce.

Součástí správního spisu je překlad smlouvy uzavřené v anglickém jazyce mezi žalobkyní a dlužníkem dne 6. 5. 2013. Žalobkyně, tehdy sídlem na Kypru, a dlužník, tehdy sídlem v České republice, uzavřeli smlouvu, která je označena jako „obchodní smlouva“ (trade agreement), v níž se žalobkyně zavazuje dodávat dlužníkovi pohonné hmoty. V čl. 6 a 7 je jednoznačně stanoveno, že po dobu přepravy v režimu podmíněného osvobození od daně zboží zůstane ve vlastnictví žalobkyně, a až po ukončení přepravy přejde do vlastnictví dlužníka.

Rozhodnutím správce daně I. stupně ze dne 28. 6. 2013, č. j. 3848273/13/2008-25201-108868, byla žádost žalobkyně zamítnuta. Ustanovení smlouvy mezi žalobkyní a dlužníkem o sjednání výhrady vlastnictví vyhodnotil správce daně I. stupně jako účelové, a tedy měl za to, že vlastníkem pohonných hmot byl již v rozhodné době dlužník, nikoliv žalobkyně.

Odvolání žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí bylo zamítnuto rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 2. 2014, č. j. 3495/14/5000-14503-710158. Žalovaný uvedl, že v řízení bylo výpisy z příslušných účtů prokázáno, že dlužník žalobkyni dodávané zboží před přepravou zaplatil. K výhradě vlastnictví uvedené ve smlouvě mezi žalobkyní a dlužníkem žalovaný uvedl, že nebyl ujednán rozhodný právní řád, což představuje zcela zásadní nedostatek smlouvy. Dále pak s odkazem na základní zásadu

uvedenou v § 8 občanského zákoníku z roku 2012, která je dle jeho § 3030 aplikovatelná i na právní vztahy vzniklé před jeho účinností, žalovaný dovodil, že sjednaná výhrada vlastnictví je zjevným zneužitím práva, a tedy nepožívá ochrany. Dále dovodil, že výhrada vlastnictví může být na základě § 8 občanského zákoníku z roku 2012 sjednána pouze v souladu s jeho § 2134, tedy jen ve formě veřejné listiny, popřípadě s úředně ověřenými podpisy stran.

Městský soud v Praze napadené rozhodnutí v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal v rozsahu žalobních bodů, přičemž podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu. V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bylo rozhodnuto bez nařízení ústního jednání, neboť ani jeden z účastníků s tímto postupem po poučení nevyjádřil nesouhlas.

Žaloba je důvodná.

Pro posouzení věci je rozhodující jediná otázka, totiž zda byla platná ustanovení smlouvy mezi žalobkyní a dlužníkem, která obsahovala výhradu vlastnictví. Pokud by tato ustanovení platná byla, bylo by namístě pohonné hmoty, které byly zabaveny při přepravě v režimu podmíněného osvobození od spotřební daně, z exekuce vůči dlužníkovi vyloučit podle § 179 odst. 1 daňového řádu. Úvaha žalovaného, na základě níž dospěl k závěru, že žalobkyně vlastníci přepravovaných hmot nebyla, je nezákonná.

Předně je vadný závěr, že nesjednání rozhodného právního řádu ve smlouvě s mezinárodním prvkem představuje vadu této smlouvy. Jelikož obě smluvní strany měly v době uzavření smlouvy sídlo v členských státech Evropské unie, a to na Kypru a v České republice, bylo na tuto smlouvu možné aplikovat nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (dále jen „nařízení Řím I“). Podle čl. 1 písm. a) tohoto nařízení se smlouva o koupi zboží řídí právem země, v níž má prodávající své obvyklé bydliště. I kdyby měl žalovaný za to, že nejde o smlouvu kupní, ale jinou nepojmenovanou smlouvu, musel by dospět k témuž závěru na základě čl. 4 odst. 2 nařízení Řím I, podle něhož se na smlouvy výslovně neupravené v tomto nařízení vztahuje právní řád země, v níž má strana, která je povinna poskytnout plnění, své obvyklé bydliště.

Žalovaný byl tedy povinen podle tohoto práva smlouvu posoudit. K tomu by musel zjistit, kde je místo obvyklého bydliště žalobkyně, tedy místo její ústřední správy ve smyslu čl. 19 odst. 1 nařízení Řím I. Touto otázkou se žalovaný dosud nezabýval, a jeho úvahu tedy nemohl soud nahradit. Lze však považovat za pravděpodobné, že žalobkyně, která měla v době sjednání smlouvy sídlo na Kypru, kde měl též bydliště jeden z jejích ředitelů, přičemž druhý ředitel měl bydliště v Německu, neměla místo obvyklého bydliště v České republice. Pokud se tento předběžný závěr soudu v dalším řízení potvrdí, nebude možné na smlouvu aplikovat české právo, nýbrž právo státu, kde žalobkyně má své obvyklé bydliště ve smyslu nařízení Řím I, pravděpodobně tedy právo kyperské.

I kdyby však na smlouvu bylo aplikovatelné právo České republiky, nebylo by možné na smlouvu uzavřenou 6. 5. 2013 aplikovat občanský zákoník z roku 2012, který nabyl účinnosti až dne 1. 1. 2014. Podle § 3028 odst. 3 občanského zákoníku z roku 2012 se totiž právní poměry vzniklé před jeho účinností řídí dosavadními právními předpisy. Je

sice pravda, že podle § 3030 občanského zákoníku z roku 2012 se i na právní poměry vzniklé před jeho účinností uplatní základní zásady uvedené v části první hlavy I; jedná se však pouze o obecné zásady právní, které v soukromém právu platily i předtím, byť nebyly výslovně kodifikovány. Mezi tyto zásady vskutku patří i zásada zákazu zjevného zneužití práva, o níž se žalovaný opřel. V žádném případě však nelze tvrdit, jak to učinil žalovaný, že prostřednictvím této zásady lze na výhradu vlastnictví sjednanou ve smlouvě z roku 2013 retroaktivně aplikovat tehdy neúčinné ustanovení § 2134 občanského zákoníku z roku 2012, který pro takové ustanovení stanoví kvalifikovanou formu veřejné listiny či listiny s úředně ověřenými podpisy stran. Jednalo by se totiž o nepřípustnou pravou retroaktivitu, na jejímž základě by byla jako neplatná posouzena smlouva, která dle právních předpisů účinných v době svého přijetí byla platná (k nepřípustnosti pravé retroaktivity srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 3. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 33/01, část IV).

Ani samotná úvaha žalovaného o tom, že se žalobkyně a dlužník sjednáním výhrady vlastnictví k přepravovaným pohonným hmotám dopustili zneužití práva, však nemůže obstát. Podle čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Za předpokladu, že žalovaný při aplikaci správného právního řádu určeného podle nařízení Řím I neshledá rozpor výhrady vlastnictví se zákonem, nemůže bez dalšího dospět k závěru, že je výhrada vlastnictví zjevným zneužitím práva jen proto, že z hlediska zájmů české daňové správy by bylo příhodné, aby sporné pohonné hmoty patřily dlužníkovi, a nikoliv žalobkyni, a mohly tak být předmětem exekuce.

Aby bylo možné dovodit zneužití práva, muselo by být zřejmé, že smluvní strany sjednanou výhradou vlastnictví obešly konkrétní příkaz nebo zákaz vyplývající z českých daňových předpisů. Žádná norma, která by, byť implicitně, prikazovala, aby při přepravě zboží do České republiky vlastnictví tohoto zboží přešlo na příjemce dříve, než je přeprava dokončena, neexistuje. Za takových okolností je třeba závěr o zjevném zneužití práva vyhodnotit jako nezákonný (srov. přiměřeně závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2013, č. j. 1 As 67/2013-42, č. 2949/2014 Sb. NSS). Žalovanému tedy vůbec nepřísluší zkoumat, z jakých důvodů si žalobkyně s dlužníkem výhradu vlastnictví sjednala, a za předpokladu její platnosti podle rozhodného právního řádu je povinen z ní vycházet při posouzení, kdo zabavené pohonné hmoty vlastnil.

V dalším řízení tedy bude muset žalovaný posoudit, zda výhrada vlastnictví sjednaná v kupní smlouvě mezi žalobkyní a dlužníkem byla platná podle rozhodného práva; v pravděpodobném případě, že dojde na aplikaci zahraničního právního řádu, k této otázce bude nutné provést dokazování. Pakliže žalovaný dospěje k závěru, že výhrada vlastnictví byla sjednána platně, nezbude mu než uzavřít, že vlastníci přepravovaných pohonných hmot byla v době jejich zabavení žalobkyně, a tedy bylo namíste je podle § 179 odst. 1 daňového řádu z daňové exekuce proti dlužníkovi vyloučit.

Jak vyplývá z výše uvedeného, soud zrušil napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost závěru, že pohonné hmoty, které byly předmětem návrhu na vyloučení z exekuce, nebyly ve vlastnictví žalobkyně. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. je žalovaný v dalším řízení právním názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán.

Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. má právo na náhradu nákladů řízení žalobkyně, neboť byla v řízení plně úspěšná. Předně uhradila soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Její další náklady tvoří odměna advokáta za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d), vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tedy převzetí právního zastoupení a podání návrhu ve věci samé. Podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, činí výše odměny za jeden úkon právní služby 3 100 Kč ($2 \times 3\,100 = 6\,200$). Náhrada hotových výdajů pak dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu tvoří 300 Kč za každý úkon ($2 \times 300 = 600$). Odměna advokáta tak činí 6 800 Kč a DPH ve výši 21 %, celkem tedy 8 228 Kč. Spolu se soudním poplatkem tedy soud žalobkyni přiznal náhradu nákladů ve výši 11 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 29. listopadu 2017

JUDr. Ing. Viera Horčicová, v.r.

předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

